

Skildring av Engstö slott

Återutgivning av text från 1869

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Engsö slott

– Återutgivning

av text från 1869

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-157-5

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

Engsö slott är ett av de vackraste vid Mälaren och är i dag ett populärt utflyktsmål under sommarmånaderna.

Slottet var känt redan under 1800-talet som den här e-boken visar. Vi har valt att publicera den här berättelsen från 1869 eftersom den på ett enkelt sätt beskriver det vackra Engsö slott.

I e-boken får du en lättläst historik över både slottet och den vackra slottskyrkan.

Men du får också läsa om alla de sägner som finns om så många slott.

Du får läsa om maktgalna herrar som tar strid med kyrkan, om slottsherrar som tar strid med djävulen själv och om några av de många spöken och övernaturliga händelser som inträffat här.

E-boken innehåller vackra illustrationer av tecknaren Robert Ludvig Haglund (1844-1930) som var en av de flitigaste medarbetarna i tidskriften Ny Illustrerad Tidning.

Skildring av Engsö slott år 1869

Den här texten publicerades ursprungligen i januari år 1869 i tidskriften "Ny Illustrerad Tidning" med rubriken "Engsö". Texten publicerades anonymt.

Engsö, af hvares slotts nuvarande utseende vår plansch ger en afbildning, tillhör dessa urgamla besittningar, som till ett visst antal finnas spridda i det forna Svea rike, och hvilkas namn uppdyka nästan samtidigt med vår säkra historias begynnelse. Redan från 1100-talet har man uppställt en förteckning på egarne af stället; och om också en något skarpsyntare granskning ej skulle fullkomligt godkänna alla de sålunda namngifne, är imellertid visst, att flertalet låter bevisa sig genom diplomer. Bland annat var Engsö äfven en kunglig eller åtminstone hertiglig besittning; ty vid 14:de seklets början egdes det af hertigarne Erik och Valdemar, hvilka 1307 öfverlemnade det åt Ambjörn Sixtenson (Sparre) Från den tiden gick det händer mellan hos slägterna Oxenstjerna, Bjelke, Sture och Sparre ända till Gustaf Vasas dagar. Mot slutet af 1400-talet, vid 1480, byggde riddaren Bengt Faderson (Sparre) Engsö gamla hus, detsamma, som än i dag utgör grundstommen af slottet. Åtminstone

synas de tjocka grundmurarne och de starka hvalfven i bottenvåningen ange detta. 1522 undergick detta »hus» en formlig belägring af riksföreståndaren, som efter dess intagande förstörde befästningarne; och sedan dess har slottets betydelse som fäste endast tillhört historien.

Kort efteråt kom Engsö genom giftermål till en Trolle och från honom till hans döttrar, fru Elsa Trolle, gift tre gånger, och hennes yngre syster, gift med en Posse, samt åter från denne till presidenten, friherre Peder Eriksson Sparre. Sålunda återvände egendomen efter ett sekels förlopp till samma ätt, hvilken förut innehaft den. Presidenten Sparre lät förbättre och påbygga Engsö hus omkring år 1636, hvarigenom slottet fick det utseende, *Dahlbergs Svecia* visar. I öfrigt förbättrade han äfven stället, så att det i godt skick kom till hans son, riksrådet och guvernören Peder Sparre, och efter dennes tidiga död (1669) till sonsönerne, Erik och Johan. Desse, i synnerhet den senare, förde imellertid ett så slösaktigt och utsväfvande lefnadssätt, att de nästan fullkomligt förskringrade sin betydliga ärfda förmögenhet och slutligen 1712 nödgades sälja Engsö till kongl. rådet Karl Piper. Johan Sparre låg på sistone i en högst egendomlig tvist med sin sockenprest och församling, troligen utan motstycke i vår sedehistoria. Med anledning af några föreställningar för hans förargelseväckande lefverne, dem kyrkoherden Vigelius af ämbetspligt ansåg sig böra göra, blef han så ursinnigt förbittrad, att han i stiftets konsistorium fordrade prestens förflyttande. Då detta ej kunde leda till någon påföljd, lät Sparre i sitt raseri stänga sockenkyrkan med året 1707 och förbjöd vid strängt ansvar all gudtjensts hållande derstädes, så att folket från den 28 januari till den 12 juni 1707 måste samlas om söndagarne på kyrkoherdens gård.

Landshöfdingeembetet måste slutligen med våld låta spränga kyrkdörrarne; men Sparre, fastän varnad för följderna, höll dem ånyo stängda. Slutligen drogs saken mellan Sparre och församlingen inför rådet, som hänsköt den till Svea hofrätt, och denna åter lät en häradshöfding hålla undersökning på stället. Af denna framgick kyrkoherdens och församlingens fullkomliga oskuld; Sparre, för hvilken båda fällt förböner, dömdes till offentlig kyrkopligt, afbön samt 200 dr smts böter, och kort efter detta nederlag flyttade den vilde sällen från sitt fädernegods till Vestergötland, der han afled något längre fram.

Godset köptes 1712, som vi nämnde, af kongl. rådet Karl Piper eller egentligen af hans grefvinna; ty han sjelf befann sig då i den ryska fångenskapen, i hvilken han 1716 dog Om hennes nåd Törnflychts åtgöranden för Engsö känner man intet; förmodligen inskränkte de sig också till det allra nödvändigaste. Hon var ofantligt förmögen och stiftade tvänne stora fideikommiss för ende sonen och tvänne för sina döttrar, allesammans ännu bestående.

Med presidenten Karl Fredrik Pipers herrskap inträder det mest blomstrande skedet af Engsö historia. Fint och mångsidigt bildad, en prakttyp af en frihetstidens aristokrat, beslöt han att göra detta ställe till en värdig sommarboning åt sig och sin släkt. För detta ändamål ombyggde han fulkomligt det då sannolikt förfallna slottet och försåg det med torn eller, med andra ord, gaf detsamma det utseende som vår plansch visar. Han anlade vidare storartade planteringar, en präktig trädgård, nya vackra ekonomibyggnader och mera sådant. Äfven Engsö kyrka, till hvilken vi nedan återkomma, omgestaltades af honom. Under 1740—48 pågingo hufvudsakligen dessa arbeten, bland hvilka vi ännu ej nämnt slottets inredning, som

för den tiden säkert var praktfull. Dessutom flyttade han hitut sin vackra och rikhaltiga boksamling, anlagd i Stockholm hufvudsakligen på 1730-talet och särdeles väl utrustad i allt hvad som angick svenska historien och lagfarenheten samt i handskriftsväg. I detta fall var säkert umgängesvännen Dalin hans trogne vägledare och rådgifvare. Denne store författare har för alltid sammanflätat Engsös namn med sitt eget i en mängd af sina dikter och visor, framför allt genom den än i dag sjungna Engsövisan, ett af de präktigaste prof på diktning i medeltidsvisans tonart.

Sedan Piper 1756, med anledning af detta års blodiga politiska tilldragelser, begärt afsked från sina embeten och flyttat ned till Skåne, vidtager en tid af öfvergifvenhet för det vackra herresätet. Efter denna tid känner man också föga om dess öden. Det beboddes tidtals af egaren, presidentens son, och allt innanrede qvarstod i orubbadt skick, ända till början af 1800-talet, då hans enka, född Fersen, fullkomligt utplundrade slottet, sålde möbler och husgeråd, boksamling och allt, ända intill de dyrbara gobelins- och gyllenläderstapeterna. För att bli beboeligt, måste slottet på 1830-talet ånyo inredas, och det har sedan dess begagnats som sommarboning af fideikommissarierna. Eget nog, undgick en del af boksamlingen, och likaså den hufvudsakligen af presidenten Piper bildade samlingen af porträtt, som numera uppgår till öfver hundra, deribland åtskilliga goda, som saknas i våra offentliga samlingar.

Liksom vid alla äldre ställen har äfven vid Engsö knutit sig en följd anekdoter och sägner, som än i dag upprepas för fremlingen. Den mest bekanta bland dessa, och som tillika fästes vid ett ännu befintligt föremål, är den om Engsö kedja. Sägningen förtäljer, att den förutnämnde Johan Sparre en natt drömt, det en viss underjordisk

potentat hängt en dylik kring hans hals, för att draga honom ned till sina gemak; men Sparre kämpade mot af alla krafter. Vid uppvaknandet fann han verkligen kedjan kring sin hals. Nästa natt drömde han, att någon varnade honom från att någonsin aflägga den sålunda förvärfvade klenoden, emedan i det fallet stället skulle härjas af eld och brand. Vid köpet 1712 öfverlemnade han smycket, som sedan gått i arf och ännu brukas af egarne, för att ej stöta underhåvandes vidskepliga tro. Den nu anförda sägnen stämmer ej alldeles öfverens med ett intyg af 1749, ty der säges att kedjan blifvit »lemnad på bordet i Engsö stenhus af ett spöke»; i alla händelser visar arbetet att hon är från 1700-talets början. Det är för öfrigt en vanlig flerhvarfvig guldkollier af fint arbete; på knäppet finnas emaljerade bokstäfverna *A. S. V. P.*

En annan berättelse af mer historisk säkerhet är den, att samme Sparre en gång kommit till Engsö, långt efter sedan han sålt det, och i grefvinnan Törnflychts närvaro spelat herre i huset, under stränga hotelser tagit alla nycklar till sig o. s. v., ett beteende, som visar, huru långt den landtjunkerliga råheten under dessa tider kunde gå, äfven om man måste antaga, att dylika fall hörde till de sällsyntare undantagen. Ännu förvaras i slottet bilden af denne sälle, en af de vildaste, våra kulturhäfder känna. Den framställer en gråhårsman med långt skägg och ett bredt, cyniskt löje spelande kring de plumpa dragen; han är klädd i en vid, brun rock med blått foder. Under taflan läses en latinsk vers, som betyder, att han fordorm var rik, men blef utarmad af tre ting: »Tärningar, vin och Venus».

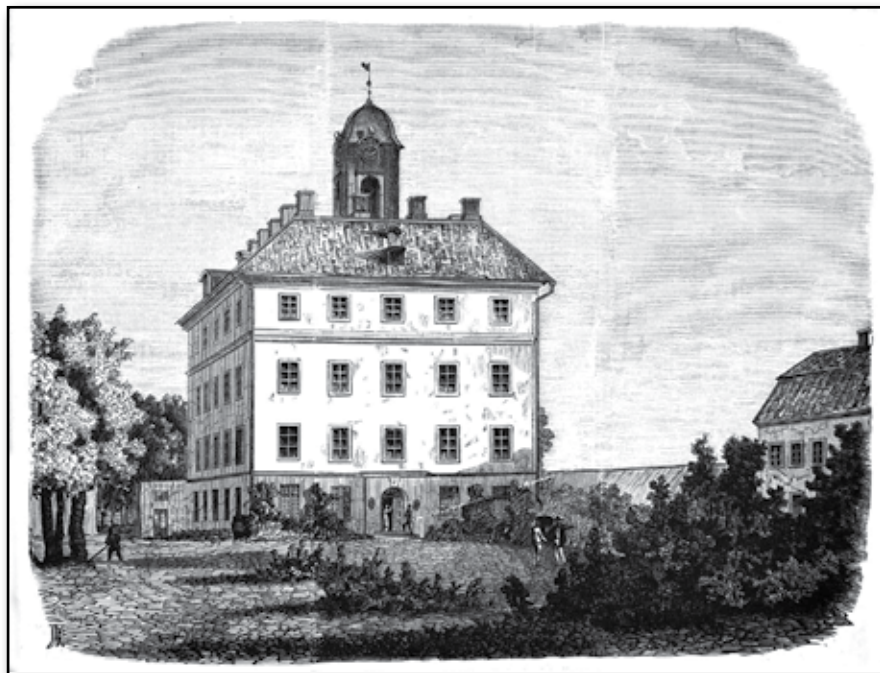
Engsö kyrka, som afbildas i dagens nummer, har sin historia nära förenad med slottet, såsom redan sjelfva dess läge antyder. Här på ön fanns i forna tider blott ett kapell vid ett ställe, som

ännu benämnas Kapellsbacken. Först vid 1340 skall kyrkan blifvit bygd, och stilen i henne, med sina tryckta spetsbågar och de för vår senromantiska stil egendomliga ornamenten på norra utsprångets gafvel, hänvisar bestämdt på samma tid. Tornet byggdes, enligt hvad en stor stentafla öfver ingången ger tillkänna, 1744 genom presidenten Pipers frikostighet, sannolikt enligt Hårlemans ritning, och från samma tid härleder sig det präktiga Piperska grafkoret, som innesluter stoftet af kongl. rådet Karl Piper och hans grefvinna. Ett särskildt litet hvalf under vapenhuset på södra sidan, i hvilket man nedkommer på några trappsteg, förvarar de jordiska lemningarne efter en del Sparrar, ägare och deras slägt; der märkas flere präktiga och väl bibehållna kistor. Kyrkans ljusa och behagliga inre svarar emot hennes vackra och väl belägna yttre; och äfven här har presidenten Piper efterlemnadt talrika vedermälen af sin frikostighet och smak. Vi nämnde koret bakom altaret; der förvaras tvänne ståtliga sarkofager af grön marmor, och väggarne prydas af väl skurna ättevapen, baner o. d. Sjelfva altarprydnaden, Kristus på korset, med änglar och allegoriska figurer i kroppsstorlek, är skuren i trä, samt målad och förgylld. Den vittnar i utförandet något om Prechtarnes altarverk i Uppsala domkyrka och har utan tvifvel utgått ur deras skola. Väggarne i kyrkan prydas i öfrigt af taflor och en mängd vapensköldar, hvilka ge ett behagligt afbrott mot hvitlimningen. Bland andra märkes ett stycke, som fordom sannolikt sutit som tapettafla («panneau») i slottet. Det framställer en utsigt i fogelperspektiv öfver Engsö och dess omgifning i presidenten Pipers tid. Man ser ett litet lustparti, i hvilket denne herre sjelf deltar, stiga i land nedanför slottet, hvaraf man finner, att en träskig inskärning från Mälaren, som ännu sträcker

sig framåt gården, då kunde befaras med slup. I koret ligga tvänne grafstenar från gamla tider, Den ena, öfver fru Hillevi Axelsdotter af danska Braheätten, bär endast hennes föräldrars vapen och en inskrift; hon var gift med riksrådet Bengt Faderson (Sparre) och afled mot slutet af 1400-talet. Den andra prydligt uthuggna stenen framställer amiralen herr Arved Trolle och hans husfru, fru Hillevi Knutsdotter (Sparre), i hela figurer i halfupphöjdt arbete, han klädd i en grann rustning, med styft halsfräs och barhufvad, hon i en fotsid, skinnbrämardrägt, med mössa på, båda med knäppta händer. Detta vackra arbete är från midten af 1500-talet.

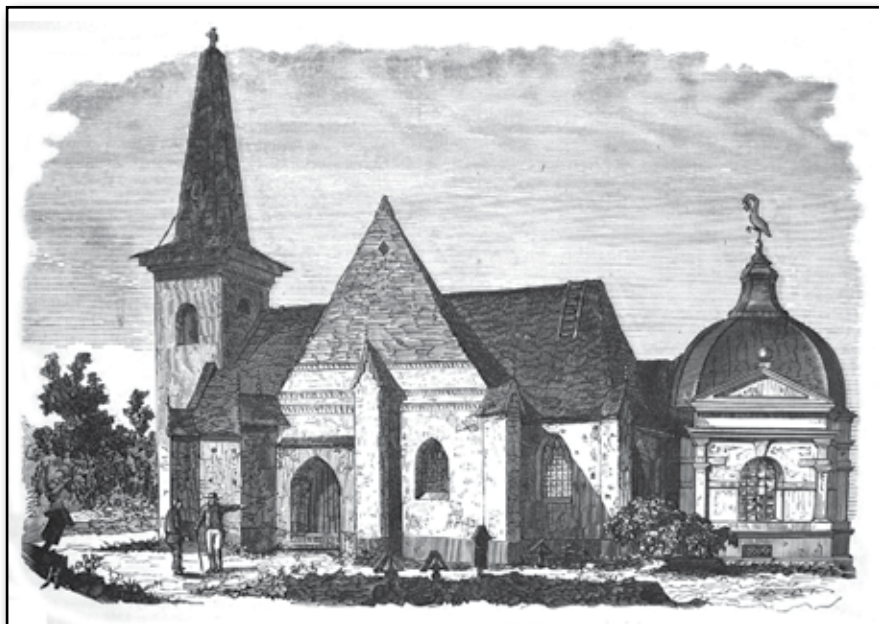
Bland andra föremål förvaras äfven i kyrkan en svart värja och en sten, om hvilka sägnen berättar, att äfven de äro »lemnade af spöken». Saken förhöll sig så. Frun till Engsö (sannolikt fru Elsa Trolle, amiralens dotter) var en hård matrona, som gjort lifvet så bittert för tvänne män, att hon, som man säger, tagit lifvet af dem båda. En julotta skulle hon gå i kyrkan och hade därför tillsagt sin piga att väcka henne i god tid. Men hon vaknade af sig sjelf, och då hon såg kyrkan allaredan fullt upplyst, begaf hon sig af det första hon kunde, i tron att ändå komma för sent. Men på den korta vägen mötte henne en hemsk syn: en gammal »fatburspiga», afliden redan för flera år sedan, kom med ängsliga åtbörder mot henne och tycktes varna henne för att beträda kyrkan. Icke dess mindre fortsatte frun sin vandring. Men då hon kom innanför kyrkmuren, ryste hon till: ty i kyrkan lyste ett spöklikt, underligt ljus, och i bänkarne satt det öfverfullt med benrangel, som skenbart firade sin andakt. Hon drogs dock in af en oförklarligt magt och öppnade kyrkodörren. Då rusade fram bakom den vålnaderne af hennes båda män; den ene högg efter henne med sin värja, den andre kastade efter henne

med en stor sten. Gripnen af fasa, lyckades hon dock undgå deras anfall, men nedsjönk efter några steg sanslös på kyrkogården. Der hittades hon af den skrämde pigan, som skolat väcka henne. Kort derpå lär hon aflidit. Men stenen och värjan finnas ännu kvar för att öfvertyga tviflare om denna berättelses sannfärdighet.

Engsö slott.

Teckning: Haglund

Slottskyrkan.

Teckning: Haglund

Engsö slott som det ser ut i dag.

Viktiga ord och personer

Dahlbergh, Erik.

[1625–1703] Svensk arkitekt, militär och politiker. Är mest känd för sitt historiska verk ”Suecia antiqua et hodierna”.

Dalin, Olof von.

[1708–1763] Svensk skald och historiker. Blev kändis i dåtida Sverige som utgivare av tidskriften ”Then Swänska Argus” (1732-1734). Gav också ut uppslagsverket ”Svea rikets historia” (1747-1762).

Dr smts.

Valutaenhet. Förkortning för daler silvermynt, som användes mellan 1633 och 1776.

Eriksson Sparre, Peder

[1592–1647] Svenskt riksråd, friherre och jurist. Var mycket aktiv i utrikespolitiken som medlem i drottning Kristinas förmyndarregering. Ägde ett stort antal stora gods, bland annat Ängsö slott vid Mälaren och Sundby i Småland.

Faderson (Sparre), Bengt.

[död 1496] Svenskt riksråd och riddare. Var gift med Hillevi Ax-

elsdotter (Brahe). Lät bygga Ängsö slott vid Mälaren.

von Fersen, Sophie.

[1757–1816] Svensk grevinna och hovdam. Var en av sin tids mest omtalade kvinnor, mest beroende på sitt kärleksliv. Var bland annat anklagad för inblandning i kronprins Karl Augusts död år 1810.

Fideikommiss.

En typ av egendom som inte kan säljas utan måste gå i arv. I Sverige finns det fortfarande kvar ett 40-tal fideikommiss, de flesta är stora gårdar med stort kulturhistoriskt värde.

Frihetstiden.

Namn på en tidsperiod i svensk historia då kungamakten var försvagad. Perioden varade från Karl XII:s död år 1718 tills Gustav III:s statskupp år 1792.

Gustaf Vasa.

[1496–1560] Svensk kung från 1523 till sin död 1560. Gustav Vasa är en av de mest inflytelserika kungarna i svensk historia. Gustav införde arvsmonarkin i Sverige och reformerade kyrkan. Många menar att Vasa skapade den moderna svenska nationalstaten.

Halsfräs.

Annat namn för halskrås.

Hårleman, Carl.

[1700–1753] Svensk arkitekt och friherre. Anses vara den som

införde stilen rokoko till Sverige. Är mest känd för byggnaderna Svartsjö slott, Åkerö slott och Tureholms slott.

Piper, Karl.

[1647–1716] Svensk greve, statsråd och diplomat. Var en av kung Karl XII:s närmaste rådgivare och deltog i flera krigståg som diplomat. Tillfångatogs under slaget vid Poltava år 1709 och dog år 1716 i rysk fångenskap.

Piper, Karl Fredrik.

[1700–1770] Svensk greve, hovkansler och statlig ämbetsman. Var en av landets främsta intellektuella och var ledamot nr 112 i Kungliga Vetenskapsakademien. Ägde ett stort antal gods runt om i landet men bodde oftast på Ängsö slott vid Mälaren.

Precht, Burchard.

[1651–1738] Tysk bildhuggare och möbelsnickare. Flyttade som ung till Sverige och var en av landets främsta möbelsnickare. Han är mest känd för inredningen av Stockholms slott, vilken dock förstördes vid branden 1697.

Sixtensson (Sparre av Tofta), Abjörn.

[död 1310] Svenskt riksråd och riddare. Tjänstgjorde som drotts för hertig Erik och senare hertig Valdemar. Var under flera år landsflyktig men återvände år 1307.

Sparre, Johan.

[1661–1731] Svensk adelsman och godsägare. Ärvde Ängsö slott efter sin far men tvingades sälja det 1712. Är mest känd för att ha bommat igen den lokala kyrkan efter ett bråk med prästen.

Tvingades efter en lång konflikt be om ursäkt och böta 200 daler silvermynt.

Sparre, Peder.

[1633–1669] Svensk friherre, riksråd, diplomat och lantmarskalk. Var en av landets mäktigaste personer och tjänstgjorde bland annat som talman vid flera riksdagar.

Trolle, Arvid.

[död 1568] Svensk underamiral och riddare. Deltog bland annat slaget vid Ölands norra udde 1564. Var den siste manlige medlemmen av sin släktgren.

Trolle Arvidsdotter, Elsa.

[1547–1593] Svensk friherrinna. Var gift tre gånger och bodde på Ängsö slott vid Mälaren.

Törnflycht, Christina.

[1673–1752] Svensk företagsledare och grevinna. Var gift med diplomaten Carl Piper och drev under hans ryska fångenskap familjens affärer mycket framgångsrik. Byggede flera stora gods och startade ett stort antal industrier, bland annat den största fabriken i Skåne med 900 anställda. Är stammoder till den grevliga ätten Piper.

Vigelius, Eric.

[1657–1731] Präst i Ängsö. Var huvudperson i en av de märkligaste svenska kyrkobråken. Godsägaren Johan Sparre lät bomma igen porten till kyrkan. Först efter en långdragen rättslig (och kyrklig) tvist tvingades Sparre öppna kyrkan igen.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Här kan du söka bland e-böcker från flera olika förlag om en rad olika ämnen, bland annat historia och arkeologi.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)